

Què en fem, dels actors joves?

JOSEP M. BENET I JORNET

El que segueix és un intent d'enquesta realitzat amb actors catalans professionals joves, és a dir, actors joves que es plantegen l'ofici des d'un punt de vista professional, hagin aconseguit o no de subsistir gràcies al teatre.

L'opinió la demano a vuit actors, la llista dels quals, alfabèticament, és la següent: Maria-Jesús Andany, Rosa-Maria Cerdà, Enric Majó, Toni Moreno, Josep Ruiz Lifante, Carme Sansa, Josep Torrents i Carles Velat.

Amb tots ells vaig mantenir-hi una entrevista personal, i les respostes que recullo no són més que una part del que em van dir, i que jo resumeixo.

Em va semblar inadequat preguntar-los l'edat que tenen, malgrat que en els casos en què la qüestió, encara que de biaix, fou plantejada, no van defugir de respondre. Puc dir, però, que o bé han passat o bé són a frec dels vint-i-cinc anys. No és, per tant, la seva, una joventut adolescent. Donades les oportunitats que existeixen per a madurar, això de la joventut al nostre país tendeix a allargassar-se indefinidament.

Les preguntes estan pensades amb la finalitat de definir la situació de l'actor jove. Qui és, d'on ve, què pretén, quines possibilitats té. Convé que el lector pugui considerar cada resposta, no aïlladament, sinó situant-la en el context particular de qui la donava, a fi de comprendre'n l'abast real.

L'enquesta peca, sobretot, d'incompleta. D'actors professionals joves n'hi ha molts més, i segurament alguns dels que falten haurien il·luminat zones noves. Les presses, la dificultat per a trobar-los i, sobretot, la por d'ocupar massa espai de la revista, han deixat l'assumpte tal com ara l'ofereixo al judici del lector.

Vull fer observar que alguns dels actors que d'entrada vaig intentar de localitzar, eren a Madrid. L'emigració de l'actor català és un fet gravíssim de llarga tradició, i seria bo, algun dia, de poder analitzar-lo.

Tot seguit dono, numerades, les preguntes de l'enquesta. D'una primera llista de dinou en vaig eliminar, després, dues. Una d'elles es referia a les solucions possibles dels problemes de l'actor, però a mesura que vaig anar avançant vaig creure que les elucubracions utòpiques s'assemblarien massa les unes a les

altres i que no dirien gaire res de nou. L'altra pregunta eliminada era sobre l'horari de l'actor quan està en actiu. Tothom coincidí: les dues funcions, de tarda i de nit, més els assaigs per a un altre espectacle, quan el cas es presenta, que es reparteixen generalment entre tres i sis de la tarda i, també, a partir de la una de la matinada. Ah, i de vegades ni un sol dia de festa a la setmana! Això, és clar, en els casos millors; vull dir, quan treballen.

He procurat que les respostes explicitessin en elles mateixes la pregunta a la qual es referien, però, a més, porten la mateixa numeració que aquestes, segons és costum, a fi de facilitar al lector les comprovacions que li convinguin.

PREGUNTES DE L'ENQUESTA

1. On vas néixer?
2. Procedència social de la família o, en tot cas, tipus de feina del pare.
3. Quins estudis no teatrals tens?
4. T'has format en alguna institució teatral o bé directament en la pràctica de l'escenari? Si ho has estat en alguna institució, especifica quina i quants anys hi vas estar.
5. Quin any, amb quina obra i amb quin director vas fer per primera vegada teatre professional.
6. Quina obra has fet més de gust? Qui la dirigia? Quin any va ésser?
7. Digues un paper, una obra, o un tipus d'obra que t'agradaria interpretar.
8. Digues una obra catalana concreta — si és que n'hi ha alguna — que voldries representar.
9. Vius del teatre exclusivament? En tot cas, vius del món de l'espectacle (cinema, T.V., doblatge o el que sigui)? Tens algun treball a part d'aquesta professió? Et mantenen els teus pares o t'han mantingut algun cop des que vas començar a treballar professionalment?
10. Has treballat amb l'anomenat «teatre independent»? Per a la carrera d'un actor professional, fins a quin punt és positiu o negatiu de treballar-hi?
11. Quin és el darrer llibre que has llegit, sigui del gènere que sigui?
12. Les teves distraccions, teatre a part.
13. Quina creus que és la situació del teatre català actualment?

14. Hi ha possibilitats de subsistir fent únicament teatre en català? O fent-ne almenys la major part del temps?
15. A part que es pugui o no es pugui viure a Barcelona fent teatre en català, és possible, simplement, de viure a Barcelona fent d'actor?
16. Quins són els canals normals pels quals la feina — el paper — arriba a l'actor?
17. Aproximadament, quina és la quantitat que un actor cobra la primera vegada que actua professionalment?

MARIA-JESÚS ANDANY

1. Vaig néixer a Madrid, però visc a Barcelona des que tenia un any. La meva família ve de la *meseta*, de Castilla la Vieja.

2. El meu pare té una professió liberal: és advocat.

3. He cursat tota la carrera de filosofia i lletres.

4. Vaig estudiar teatre a l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual (EADAG). Hi vaig fer els tres cursos establerts i després m'hi vaig quedar exercint feines pedagògiques.

5. Vaig actuar professionalment per primer cop l'any 1966, dins la Companyia Adrià Gual. Vam anar a Madrid a donar les traduccions de *L'auca del senyor Esteve*, de Rusiñol, i *Adrià Gual i la seva època*, d'en Salvat. De retorn a Barcelona vam presentar els originals catalans d'aquestes mateixes peces, més *La bona persona de Sezuan*, de Brecht. Tot plegat ho dirigia Ricard Salvat.

6. El paper on m'he sentit més de gust ha estat el de «Zeres» a *Primera història d'Ester*, d'Espriu, quan l'obra fou remuntada el 1968. A part l'obra en ella mateixa, jugaven també d'altres factors. El paper m'anava bé, el vaig assimilar... I a la companyia ens enteníem entre nosaltres. El director era Ricard Salvat.

7. M'agradaria representar qualsevol de les dones del teatre esperpèntic de Valle Inclán. O *Doña Rosita la soltera*, de Lorca.

8. M'agrada el teatre català jove; m'hi trobaria bé fent alguna d'aquestes obres.

9. No m'és possible de viure del teatre únicament. La major part dels meus ingressos prové del món de l'espectacle, però m'ajudo donant classes. A més, els meus pares em resolen de franc la qüestió del llit i del menjar.

10. Fins a donar el pas professional havia actuat al teatre independent: EADAG i teatre universitari. Em va satisfer en el sentit que s'hi representava un tipus d'obres que convé que un

actor conegui. Al teatre independent hi ha una llibertat de desenrotllament que el teatre professional no té. Al professional mana el sou, a l'independent, el teatre. Però és que per a mi tant professional era l'un com l'altre. Seria millor fer la distinció de vocacional.

11. L'últim llibre que he llegit és *Un amor fora ciutat*, de Pedrolo, però se'm fa difícil de dir-ho perquè en llegeixo diversos alhora. M'agrada seguir les novetats de la gent del país i les més importants de fora. Si no fos la butxaca...

12. Com a distracció m'agrada el cinema, estar amb els amics, viatjar, caminar.

13. El teatre català es troba en un moment decisiu. Hi ha autors interessants com potser a cap més lloc d'Espanya. La possibilitat està aquí, si les persones que tenen diner hi ajuden.

14 i 15. No puc viure del teatre exclusivament, ni que sigui català ni que sigui castellà. Una solució per a mi seria anar-me'n a Madrid, però tampoc no ho veig clar. Si no tingués prejudicis potser sí que en podria viure, acceptant qualsevol cosa. També per això no me'n vaig a Madrid; el que hauria de fer allí també ho podria fer aquí. De tota manera no excloc aquesta possibilitat, la d'anar fent el que es presenti.

16. El paper t'arriba per contactes personals: que interessis a un director... No hi ha normes. No hi ha cap canal sindical que et busqui la feina.

17. La primera vegada que comença l'actor pot cobrar, si no té carnet, 150 pessetes per dia. Si té carnet depèn de la companyia: entre 300 i 500. Però compten multitud de factors. Segur que no passa de les 500 i que amb prou feines hi arribarà. Hi ha un mínim sindical — unes 240 pessetes si tens carnet —, però pel que fa a la resta, el mercat és lliure.

ROSA-MARIA CERDÀ

1. Vaig néixer a Barcelona, a Sant Andreu.

2. El meu pare és encarregat d'una casa de productes químics. He tingut avantpassats actors.

3. A casa érem cinc germans, jo l'única noia, i vaig ser la que no va fer carrera. Secretariat, això sí, i tinc estudis inacabats de delineant.

4 i 5. Vaig començar al teatre d'aficionats, al col·legi dels meus germans. Com a plat fort vam muntar *Cena de matrimonios*,

d'en Paso. Precisament per aquells dies, al teatre Guimerà, on representaven aquesta obra, van necessitar una substitució i, a través d'un oncle, m'hi vaig presentar jo. Com a tot assaig van comprovar si em sabia el paper. I ja em tens de professional, amb tota la barra.

6. Amb *El Knack*, d'Ann Jellicoe, el 1969, dirigida per Ventura Pons, vaig fer per primera vegada a la meua vida un estudi seriós de personatge. Treballàvem en equip, d'una manera esplèndida. Va ser un respir de tot el que duia fet fins aleshores, encara que no hi ha cap actuació que no doni per bona.

7. Puc dir que aquells papers on entrava la tendresa, la humanitat, són els que m'han sortit millor.

8. M'encanta la *Vivalda*, de Joan Oliver, que si no hi ha res de nou és el que precisament faré aviat.

9. Visc del teatre i de la T.V. Em mantinc sola.

10. No he tingut ocasió de fer «teatre independent». De seguida en vaig trobar dins la roda professional. Tampoc no m'han vingut a buscar mai, i m'hauria agradat. Jo l'admiro; tens ocasió de fer-hi obres que l'escena comercial no s'atriveix a posar. És una escola d'autors, de directors, d'actors i també de públic.

11. El darrer llibre que he llegit... *I Ching*.

12. M'agrada vitjar. I llegir.

13. Em penso que el teatre català està traient el nas altre cop amb empenta. El públic no és minoritari; *El retaule del flautista* n'ha tingut més que la major part d'obres castellanès. La possibilitat hi és, i cal que entre tots hi ajudem.

14 i 15. Fins ara cada any he fet una sola obra en castellà. Matemàticament, a l'estiu. La resta de l'any faig teatre català. I en visc. Amb més o menys angúnies, però en visc. Discrimino poc els papers, això és veritat. «Per què has fet tal cosa?», em diuen. I jo responc: «Perquè dino cada dia.» Mentre aquí tingui feina no em mouré. Potser una oferta interessant, un dia, pugui fer que me'n vagi a fora una temporada; però afincar-me a una altra banda no crec que ho faci mai.

17. Quan vaig començar — va ser el meritoriatge, però el meu paper era de dama jove — cobrava 125 o 150 pessetes.

ENRIC MAJÓ

1. Vaig néixer a Rubí.
2. Els meus pares eren masovers.

3. He estudiat pintura; encara continuo dedicant-m'hi.

4. Vaig començar el primer curs a l'Institut del Teatre, però el vaig deixar per entrar a la companyia d'en Marsillach. Més tard, en replantejar-me el fet teatral, vaig conèixer Juan Carlos Uviedo, i per ell vaig entrar a l'EADAG. Vaig ésser-hi un temps, treballant també amb Pere Planella.

5. La meva primera sortida professional va ser *Después de la caída*, de Miller, dirigida per Marsillach. Un paper totalment secundari. Era el 1965, crec.

6. *Edip rei*, dirigit per Pere Planella, el 1970, diria que ha estat el meu treball més important fins ara, a molta distància respecte dels altres. Participar a *Ronda de mort a Sínera* també va ser important, però el tipus de feina que jo hi feia no s'hi pot comparar.

7. Quan llegeixes una obra i t'agrada, sempre penses en un dels papers. Per posar un tòpic màxim, m'agradaria fer el *Lorenzaccio*, de Musset.

8. Obres catalanes? Mira, quan tenia set anys pensava que de gran faria l'arcàngel de l'espasa i la cuirassa que surt a *L'estel de Natzareth*. Quan en tenia setze hauria volgut interpretar el «Manelic» de *Terra baixa*. Ara, veient les possibilitats de treball, puc dir que m'agradaria el «Perico» de *Massa temps sense piano*, d'en Ballester, i l'«Eutalp» d'*El vici i la virtut*, d'en Terenci.

9. He passat temporades vivint exclusivament del teatre. També hi ha hagut èpoques d'abandó, en què m'he dedicat a d'altres coses, perquè dubtava del sentit de l'art escènic. A partir de la meva decisió de fer únicament un teatre interessant, sobreviure s'ha fet més difícil.

10. El meu millor contacte amb el «teatre independent» va ser *Edip rei*. Però si en vaig poder treure molt de profit va ésser perquè en aquells moments tenia el problema econòmic solucionat i m'hi vaig poder lliurar les vint-i-quatre hores del dia. Al «teatre independent» li falta sempre un cert rigor últim, per culpa que la gent s'ha de dedicar, a més a més, a d'altres assumptes. Però les persones de l'ofici que apreció més es troben al «teatre independent».

11. Llegir per llegir no m'agrada. Hi ha gent que s'ho empassa tot; jo no. El llibre per a mi ha de tenir un interès determinat.

12. Pinto, però no és una distracció; intento pintar seriosament. No practico cap esport en especial, però m'agrada nedar

i prendre el sol. També, no tant com a distracció, sinó com a complement de l'ofici, apreng ball i cant.

13. La situació del teatre català la trobo desconcertant. Fins a l'èxit d'*El retaule del flautista* era molt pessimista, i ara i tot penso que una flor no fa estiu. A partir d'aquest èxit com a tal, caldria que ens replantegéssim la situació.

14 i 15. Veig que hi ha companys que subsisteixen no fent únicament teatre en català, però sí dedicant-s'hi la major part del temps.

16. A Barcelona s'ha intentat diverses vegades crear una agència d'actors o treballar a través de representant, però no ha funcionat. La feina t'arriba per gent que s'interessa pel teu tipus de treball o per amistat amb el director o amb l'empresari. És molt corrent que sigui per amistat, per allò que diuen de manegar-se «entre amigos».

17. Quan vaig començar, un meritori, un actor sense carnet, cobrava 75 pessetes. És exactament el que em donaven a mi.

TONI MORENO

1. Vaig néixer a Mataró.
2. El meu pare era xofer d'una empresa.
3. Estic estudiant lletres, la branca de filologia catalana.
4. Després de fer una mica de ràdio, de T.V. en català i d'haver treballat ja professionalment a la companyia d'en Ricard Salvat, vaig passar a l'EADAG, on vaig estar-me dos anys.
5. La primera obra professional que vaig interpretar va ser *L'auca del senyor Esteve*, el 1967, obra dirigida per en Salvat.
6. Quan vaig treballar més de gust va ser amb *Cella 44*, de Toller-Formosa, al grup 6 x 7, dirigida per Carles Grau, l'any 1969.
7. No tinc preferència per cap paper determinat.
8. M'agradaria fer *Primera història d'Ester*, d'Espriu, o la *Fedra*, de Villalonga.
9. Actualment visc professionalment del teatre; abans, però, ja començada la carrera professional, m'havia calgut treballar en d'altres feines: artesania, classes particulars... Els meus pares m'han mantingut alguna temporada, sí.
10. He treballat al teatre universitari, a l'EADAG, al GTI, al 6 x 7... El teatre independent és l'únic lloc d'experimentació que existeix. L'aspecte negatiu és que no en pots viure econòmi-

cament, i que degut a la impossibilitat d'una dedicació exclusiva l'espectacle no pot sortir preparat del tot.

11. Acabo de llegir *Erik XIV*, d'Strindberg; les *Narracions extraordinàries*, de Poe, en versió de Riba; etc.

12. M'agraden la música, el cinema...

13. La situació del nostre teatre és molt fotuda. Falta una mena de subvenció de tipus municipal que fos coagulant dels petits esforços particulars. I tenim crisi d'autors, i la nostra tradició és petita i dolenta. A més, han existit possibilitats de fer teatre català de volada que s'han perdut per qüestions personals: no hi ha coordinació d'esforços.

14. No, no hi ha possibilitat de subsistir fent sobretot teatre en català.

15. L'actor a Barcelona pot subsistir molt precàriament. Pot sobreviure si accepta qualsevol feina. I no tens mitjans per a continuar preparant-te. Marxar no és una solució segura; no és segur que allí on vagis te'n surtis. A part que crec que l'actor català s'hauria de manifestar aquí, i en català, per una qüestió d'autenticitat. En l'art el problema de l'arrelament és fonamental. És a partir d'aquest arrelament quan les coses surten millor, amb més qualitat.

16. La feina t'arriba, per desgràcia, a través de contactes personals. Cal que et moguis, que vagis a El Sot.

17. Un actor que comença, si no té carnet pot guanyar 200 pessetes al dia, o encara menys.

JOSEP RUIZ LIFANTE

1. Vaig néixer a Barcelona, el 1943, però els meus pares eren d'Albacete. Van venir aquí el 1921, i s'han adaptat a Catalunya.

2. La meva ascendència és proletària. El meu pare treballava a la companyia de tramvies.

3. He estudiat el batxillerat, i aquest any començaré filosofia i lletres.

4. Sóc diplomad per l'Institut del Teatre i també per l'EADAG. A l'EADAG, després, he format part del professorat.

5. Vaig fer teatre professional per primera vegada cap a 1960, a la companyia d'Enrique Diosdado, amb una obra d'un tal Jaime Castell —era pseudònim— que es titulava *John Smith I*.

6. *Santa Juana*, de G. B. Shaw, en la versió castellana que Ricard Salvat muntà l'estiu de 1963.

7. No acostumo a pensar en un paper, prefereixo pensar en l'obra en un sentit més total. I servir-la en el paper de característiques més adequades. Si perseguia el paper pel paper correria el perill d'acabar oferint l'espectacle trist, que a vegades es pot veure, d'un actor que aparenta cinquanta anys i representa un personatge de vint.

8. Em sento pròxim a les obres dels autors catalans contemporanis meus.

9. Econòmicament, sempre m'he mantingut a mi mateix. Fer-ho a través únicament del teatre m'ha estat impossible i m'ha calgut recórrer a d'altres mitjans.

10. El teatre independent m'ha interessat pel tipus de treball i de textos que s'hi realitzaven. Hi he treballat i he procurat col·laborar a l'intent de professionalitzar-lo, perquè crec que és ell el que hauria d'estar instal·lat als locals del país.

11. Estic llegint *Lingüística d'avui*, de Cerdà. Acabo de llegir *La cuina*, de Wesker, i, en general, vaig llegint tot el teatre al qual aconseguixo de tenir accés.

12. M'agrada d'anar al cinema, estar amb els amics. I també segueixo una sèrie de disciplines que em distreuen, però que en realitat són complementàries del teatre: gimnàstica, dansa, treball de la veu.

13. El teatre català està desemparat. Malgrat l'èxit, una mica esperançador, de *La filla del mar*, de Guimerà, d'*El retaule del flautista*, d'en Teixidor, no veig cap tasca autèntica — no individual, sinó a nivell de país — per a afavorir-lo.

14. L'actor català no pot subsistir fent teatre en català. I és vergonyós que entre els milions de catalanoparlants que som no puguem mantenir ni tan sols una companyia estable.

15. El teatre viu actualment desplaçat de la seva funció. Si acceptes aquest desplaçament, pots arribar a viure del teatre a Barcelona. A Madrid, pel fet que hi ha més consum, viure'n encara és més fàcil. Si no acceptes aquest desplaçament del teatre, no en pots viure ni aquí ni a Madrid.

16. La gent de teatre ens coneixem tots; ets lliure d'acostar-te a un grup o altre i d'incorporar-te, per tant, a un tipus de feina o un altre; sempre tenint en compte, però, que entre ells aquests grups són incompatibles.

17. El mínim sindical que un actor amb carnet pot cobrar

són 240 pessetes i escaig. Un meritori cobrarà per sota d'aquesta quantitat.

CARME SANSA

1. Vaig néixer a Barcelona.
2. Provinc de la burgesia.
3. Tinc el batxillerat elemental i vaig fer puericultura.
4. Em vaig formar a l'EADAG. Vaig seguir els seus cursos durant dos anys.
5. Vaig actuar professionalment per primera vegada el 1966. A La Cova del Drac, en un espectacle de cabaret, *Teatre de prop*, Vaig estar dirigida per Feliu Formosa.
6. L'obra que he fet més de gust ha estat *Vent de garbí i una mica de por*, de Maria Aurèlia Capmany, dirigida per Josep A. Codina, l'any 1968.
7. Prefereixo els papers més aviat dramàtics que ofereixin un aprofundiment psicològic.
8. Una obra catalana? Recordo que quan vaig veure *Massa temps sense piano*, d'en Ballester, vaig pensar que m'hauria agradat fer-la, no per cap paper, sinó per ella mateixa.
9. A casa m'asseguren, de franc, el menjar i el dormir; el teatre em dona per a la resta, però no per a les necessitats bàsiques.
10. He actuat al «teatre independent» diverses vegades. Em va poder servir un moment, els primers anys, i fins i tot ja ficada dins el camp professional n'havia continuat fent, però ara ja no. Crec que hi ha incompatibilitat: si sóc una professional no puc fer teatre independent.
11. Estic llegint *Picasso y el teatro*, precisament perquè preparam un espectacle sobre Picasso.
12. Distraccions? No ho sé. M'agrada el cinema, la platja, ballar, cantar...
13. No és únicament dolenta la situació del teatre català, que ho és, sinó la del teatre en general. El català se'n ressent més, de retruc, per les condicions especials en què es troba. S'hauria de canviar el concepte habitual de programacions. S'avorreix el públic amb uns espectacles que no interessin.
14. Fer sols teatre català és impossible. Primer perquè no se'n fa prou, i segon perquè part del que es fa és tan dolent que ja ni t'ho planteges.

15. Sí; està comprovat que es pot viure a Barcelona fent d'actor. Però acceptant el que et donin, sigui el que sigui. Madrid ofereix més possibilitats, pero són de projecció. El que fas a Barcelona no té ressò enlloc. A mi m'interessa treballar aquí i, mentre sigui possible, en català. Això no vol dir que si em donen a triar entre una porqueria en català i un projecte de qualitat en castellà, no agafi el castellà. L'agafaria, per descomptat. Parlant de Madrid, hi ha gent que hi ha anat i s'hi ha quedat fent paperets. Per a això no val la pena.

16. Normalment qui et crida és el director, perquè ha vist la teva feina. Hi ha gent que té un representant; no es el meu cas. El fet que en sortir de l'EADAG passés immediatament a una companyia professional va servir-me d'aparador, i a partir d'allí m'han anat cridant.

17. El sou que cobres la primera vegada és molt aleatori. Si a un director li dóna la gana, el primer dia ja es dóna un primer paper i podràs cobrar força, encara que mai no tant, és clar, com una figura. Si comences amb un paper discret, el normal és que cobris entre 250 i 300 pessetes. El mínim establert són 230, i a partir d'aquí tot oscilla de la manera més arbitrària. A la T.V. està molt més definit, saps millor com guiar-te.

JOSEP TORRENTS

1. Vaig néixer a Sabadell.
2. El meu pare era encarregat de manyà.
3. Tinc inacabat el batxillerat laboral, que cursava de nits.
4. M'he format a la pràctica de l'escenari.
5. La meva presentació professional va ser a La Cova del Drac, amb *Manicomi d'estiu*, de Jaume Vidal Alcover, el desembre de 1968, dirigit per Josep A. Codina.
6. L'experiència que tinc no em permet de triar gaire. De moment em quedaria amb els espectacles de La Cova del Drac.
7. *Sigfrido in Stalingrado* és una obra italiana que transcorre entre dos personatges i que dóna el matís humà que s'apropa a la meua manera de pensar.
8. Del teatre català m'agradaria poder fer l'Altíssim de *Ronda de mort a Sinera*.
9. Malvisc exclusivament del món de l'espectacle. Els meus pares no m'han mantingut, des que tinc l'edat, ni ara ni abans de dedicar-me al teatre. Econòmicament m'ajudo amb la pintura.

10. He treballat amb molts grups de «teatre independent». La Faràndula i Palestra, de Sabadell; TEC, Grup d'Estudis Teatral d'Horta, i darrerament al Grup de Teatre Independent de Belles Arts de Sabadell. Tenint en compte que no he estat a cap escola teatral, el «teatre independent» m'ha servit d'escola. Així he pogut conèixer, treballar tots els aspectes del fet teatral. La sensibilitat teatral que pugui tenir l'he rebuda d'aquesta manera.

11. L'últim llibre que he llegit ha estat *La torre y el abismo*, d'Erick Amller.

12. La meva principal distracció és la pintura.

13. El teatre català està malament. A Barcelona, el noranta per cent de la programació és castellana. Els empresaris es pensen que una obra catalana limita el nombre d'espectadors. Com que no s'estrenen obres d'autors nous, acaba per semblar que ens hem aturat en Rusiñol. Són pocs, menys dels que sembla, els directors que tenen autèntic interès a fer teatre català. Els és indiferent. I oficialment, per comprovar el tracte donat al teatre català, n'hi ha prou amb veure els programes de la T.V. en aquest idioma.

14 i 15. Teòricament, com que sempre hi ha alguna o altra obra en català, és possible de fer sempre teatre en català; en realitat és molt difícil. A Madrid hi ha més mercat, però també hi ha molta més demanda de feina.

16. El paper t'arriba a través del director de l'obra. Ell et visualitza i et crida o et fa cridar.

17. El sou mínim establert pel Sindicat és de 230 pessetes, si no tens carnet. Si tens carnet, unes 300, i a partir de les 300 t'has d'entendre amb l'empresa. S'ha de pensar que el temps d'assaig no es cobra i en canvi es treballa.

CARLES VELAT

1. Sóc de Barcelona.

2. Vinc de la classe mitjana. El meu pare era oficinista i la meva mare bibliotecària.

3. Estic estudiant dret i em falta el darrer curs. No crec que aquesta carrera tingui per a mi la més mínima utilitat, i si l'acabo, cas que l'acabi, serà per la possibilitat d'obtenir una beca i anar-me'n a l'estranger.

4. En principi em vaig formar directament a l'escenari,

però quan ja feia tres anys que el trepitjava vaig entrar a l'EADAG; vaig ésser-hi un curs, encara interromput perquè vaig haver de marxar al servei.

5. Sense carnet la meua primera intervenció professional va ser a la versió castellana de *La buena persona de Sezuán*, el 1967 al teatre grec, dirigit per Monleón, segons el muntatge anterior d'en Salvat.

6. L'obra que he fet més a gust va ser *Un sabor a miel*, de Shelagh Delaney, cap a 1965, dirigida per Mario Gas. I també *El Knack*, de Jellicoe, entre 1969 i 1970, dirigida per Ventura Pons.

7. M'agraden les obres de Valle Inclán, però de paper concret no te'n diré cap, perquè l'important és que l'obra tingui interès.

8. *Meridians i paral·lels*, de Jaume Melendres.

9. Visc exclusivament del món de l'espectacle: doblatge, televisió, teatre. Essent ja professional, durant dotze mesos vaig tenir una altra feina, però ho vaig deixar perquè no és compatible.

10. Vaig fer teatre amb el grup Gogo. L'experiència és positiva si el treball és responsable i no s'hi va a passar l'estona. A falta d'una altra cosa és la manera d'adquirir experiència. També vaig treballar amb el GTI.

11. Acabo de llegir *Vida privada*, de Sagarra, que m'ha entusiasmat. Precisament, de novella, no en lleigeixo gaire i m'encertes en el moment en què te'n puc dir una que m'ha agradat sense dubtar-ho gens.

12. Em distrec llegint, escoltant música i anant al cinema, bàsicament.

13. El teatre català està molt malament. Malgrat experiències del tipus d'*El retaule del flautista*, mentre no hi hagi un local, que segurament hauria d'ésser municipal, dedicat èxclusivament al teatre català, el veig sense sortida.

14. Actualment crec que no hi ha possibilitat de viure fent teatre en català.

15. És possible de viure a Barcelona fent d'actor. No massa bé, per descomptat. Jo vull quedar-me aquí. Fent teatre català o fent teatre castellà, i si pot ser català, millor. És ridícul que una ciutat de dos milions d'habitants no pugui sostenir els seus actors. Durant dos mesos he dubtat de si anar-me'n a Madrid, com fan tants, però ara penso que és absurd.

16. Organització que proporioni la feina, no n'hi ha cap; hauria de ser el sindicat, però no. El paper t'arriba per contacte personal. O perquè t'han vist en una obra concreta o perquè t'han vist personalment.

17. La primera vegada que vaig actuar amb carnet vaig cobrar 400 pessetes diàries.